

Народна банка Србије

Годишњи извештај о стабилности финансијског система у 2018. години

Београд, 31. јул 2019.

Спољни ризици и мере

- Успоравање глобалног привредног раста и погоршање финансијских услова;
- Јачање трговинских тензија и повлачење највећих светских економија из мултилатералних трговинских споразума;
- Промене монетарних политика ФЕД-а и ЕЦБ-а и утицај на токове капитала према тржиштима земаља у развоју;
- Волатилно кретање цена на светском финансијском и робном тржишту;
- Формирање ценовних балона на тржиштима непокретности у амбијенту ниских приноса на друге врсте активе;
- Раст променљивих каматних стопа на кредите индексиране у страниј валути после окончања периода изузетно ниских каматних стопа водећих централних банака.
- Наставак структурних реформи и одржавање добрих резултата економске политике како би се очувала и ојачала постигнута макроекономска стабилност;
- Опрезно вођење монетарне политике како би се пружила подршка макроекономској стабилности и одрживом привредном расту;
- Конзистентно спровођење макропруденцијалне политике ради повећања отпорности финансијског система на спољне ризике;
- Сарадња с матичним супервизорима и међународним финансијским институцијама ради јачања подршке домаћем финансијском сектору;
- Јачање домаће инвеститорске базе;
- Спровођење нове Стратегије динаризиције финансијског система Србије и промовисање употребе домаће валуте.

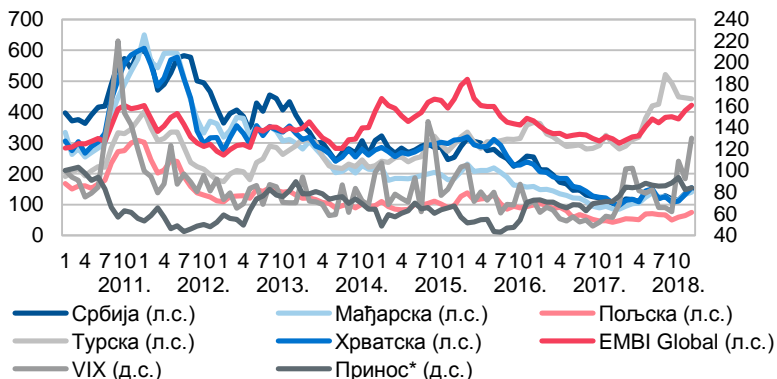
Унутрашњи ризици и мере

- Висок ниво евроизације финансијског система повећава изложеност домаћег финансијског система кретањима на међународним тржиштима;
- Ненаменско необезбеђено кредитирање становништва по неоправдано дугим роковима;
- Настанак нових проблематичних кредита услед преузимања већег ризика од стране банака;
- Повећање процикличности финансијског система.
- Спровођење мера и активности предвиђених новом Стратегијом динаризације;
- Примена регулаторних мера усмерених на ограничење ризика евроизације и промовисање веће употребе домаће валуте;
- Одржавање ниске, предвидиве и стабилне инфлације и релативне стабилности девизног курса;
- Примена мера Народне банке Србије које циљано утичу на овај сегмент кредитирања становништва без нежељених последица на укупну кредитну активност;
- Спровођење Програма за решавање проблематичних кредита за период 2018–2020. године и појачано праћење квалитета aktive банака;
- Даља примена макропруденцијалних инструмената усмерених на ублажавање цикличне димензије системског ризика.

Економска активност развијених земаља и земаља у успону успорена

Индекс обвезница тржишта у успону: Србије и земаља региона, VIX индекс и принос на обвезнице САД (у б.п., 31. 1. 2011 = 100)

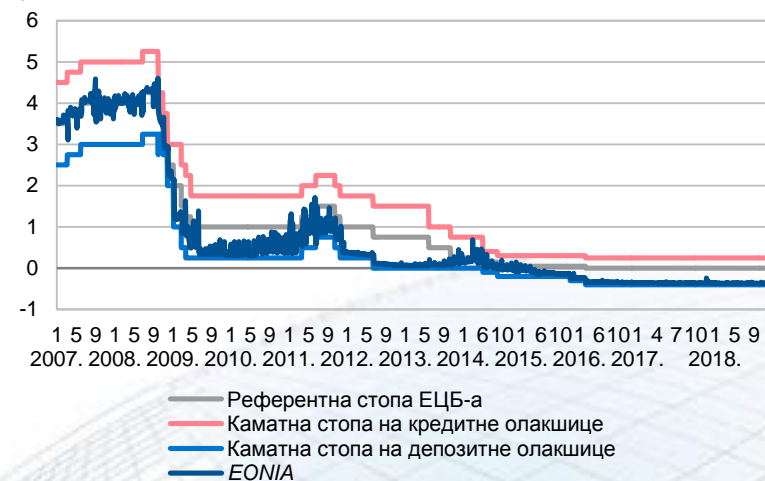
* На изведене обвезнице САД рочности десет година.
Извор: J.P. Morgan и Блумберг.

Међународно окружење

Дивергентност монетарних политика ЕЦБ-а и ФЕД-а додатно повећана у 2018. години

Каматне стопе ЕЦБ-а и EONIA

(у %)

Извор: ЕЦБ и Блумберг.

- Лошији изгледи за глобални привредни раст и растуће геополитичке и трговинске тензије утицале су на раст неизвесности на међународном финансијском и робном тржишту.
- Услед успоравања глобалног привредног раста очекује се спорија нормализација монетарних политика водећих централних банака, што се може повољно одразити на токове капитала према земљама у успону.
- ЕЦБ је током 2018. године кључне каматне стопе задржала на непромењеном нивоу и на крају децембра окончаła примену програма куповине активе.
- ФЕД је наставио с нормализацијом монетарне политике, с четири подизања распона референтне каматне стопе у 2018. години.

Отпорност домаћег система повећана у односу на 2017. годину

Кључни макроекономски ризици

* Учешће девизних и девизно индексираних пласмана у укупним пласманима који су одобрени привреди и становништву.

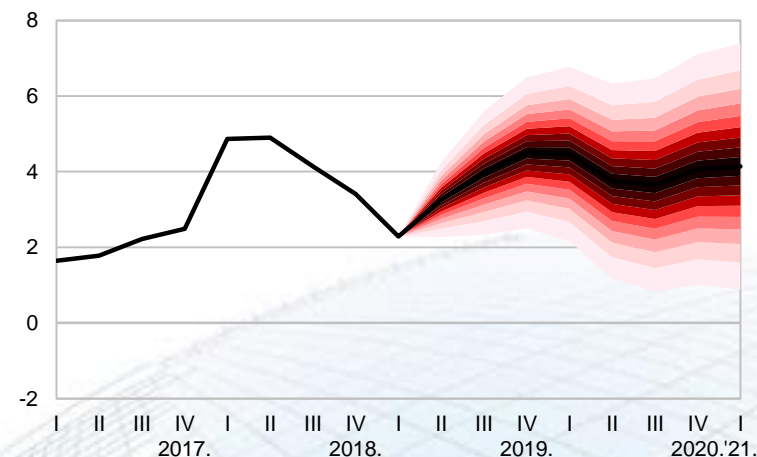
** БДП је усклађен с методологијом *ESA* 2010.

Извор: НБС.

Раст БДП-а у 2018. убрзан на највиши ниво у последњих десет година

Пројекција* реалног раста БДП-а

(мг. стопе, у %)

* Мај 2019.

Извор: НБС.

- Отпорност домаће привреде на екстерне неизвесности повећана је захваљујући смањењу интерне и екстерне неравнотеже.
- Нето девизне резерве су на највишем нивоу откад се прате, што додатно доприноси расту отпорности на екстерне ризике.
- Остварени макроекономски резултати видљиви су и у нижој премији ризика и повољнијим изгледима за раст кредитног рејтинга.
- У току 2018. године, девизни курс је био релативно стабилан, инфлација ниска и стабилна, а инфлациона очекивања усидрена у оквиру граница циља.
- У 2019. години очекује се раст економске активности на 3,5%, док се у средњем року очекује његово убрзање на око 4%, уз задржавање повољне структуре раста.

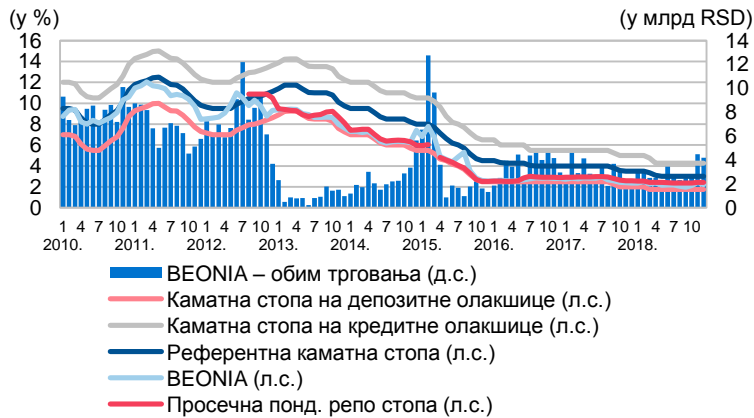

Одлуке НБС у функцији очувања ценовне и финансијске стабилности

Ниски инфлаторни притисци створили простор за ублажавање монетарне политике

Пад каматних стопа динарских кредита допринео расту кредитне активности

Референтна стопа, BEONIA и каматне стопе на депозитне и кредитне олакшице (месечни просеци дневних података)

Кретање кредитне активности* (мг. стопе раста, у %)

* Искључен ефекат промене девизног курса.
Извор: НБС.

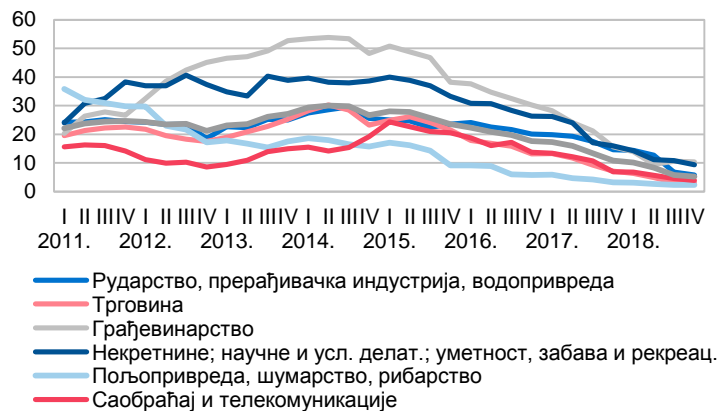
Извор: НБС.

- Референтна каматна стопа смањена је у марту и априлу 2018. за укупно 50 б.п., на 3,0%.
- У 2018. години, динар је према еврџу номинално ојачао за 0,2%, а НБС је интервенисала нето куповином 1.580 млн евра, чиме су додатно повећане девизне резерве земље.
- Ублажавањем монетарне политике допринело је кредитној активности, која је крајем године бележила међугодишњу стопу раста од 9,9%.
- Раст кредитне активности још је евидентнији уколико се искључе ефекти отписа и продаје проблематичних кредита.

Даљи раст профитабилности и смањење проблематичних кредита у сектору привреде

Квалитет кредитног портфолија побољшан у свим гранама привреде

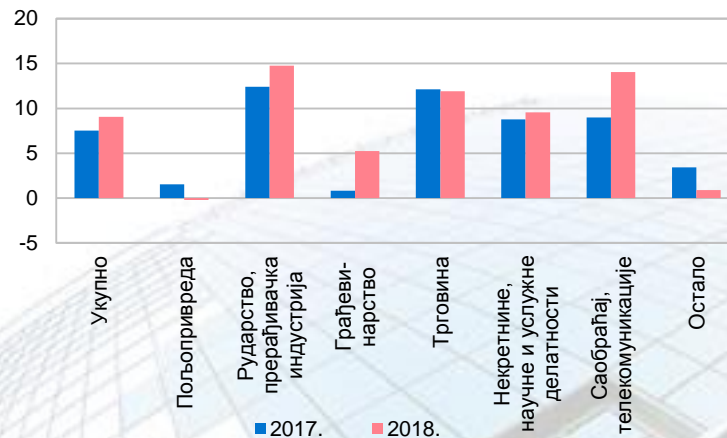
Секторска структура учешћа проблематичних кредита у укупним кредитима привредним друштвима (у %)

Извор: НБС.

Добит привредних друштава већа за трећину од прошлогодишње

Стопа приноса на сопствени капитал (после опорезивања) привредних субјеката према изабраним делатностима (у %)

Извор: Агенција за привредне регистре.

- На крају 2018. године, учешће проблематичних кредита у укупним кредитима привреде износило је 5,0%, што је за 5,4 п.п. мање него на крају 2017. године.

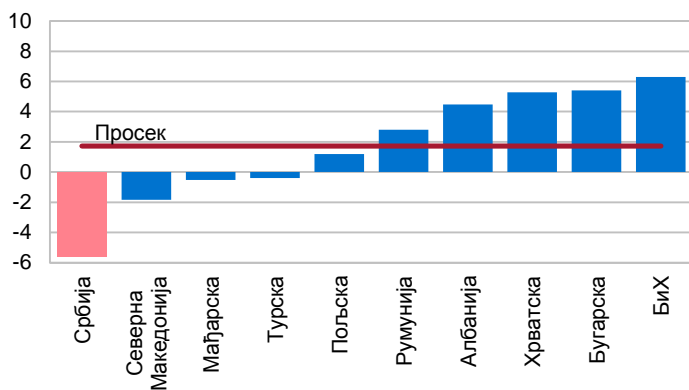
- Настављен је тренд профитабилног пословања привреде, започет 2015. године. У условима снажног раста економске активности, привредни субјекти су у 2018. години остварили око 500 млрд динара нето добити.
- Мала и средња предузећа остварила су највише стопе приноса на капитал.

Позитивна кретања у банкарском сектору

Учешће проблематичних кредита знатно ниже од преткризног нивоа

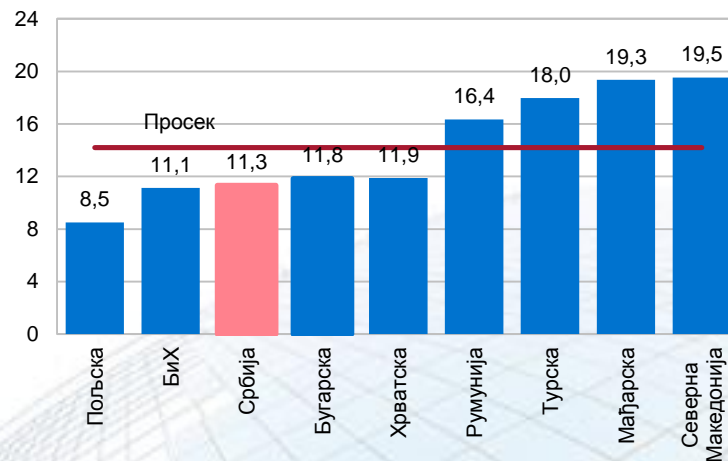
Промена учешћа бруто проблематичних кредита у укупним бруто кредитима, земље региона (2018. у односу на 2008. у п.п.)

Извор: НБС и ММФ: GFSR.

Смањење проблематичних кредита утицало на побољшање профитабилности банака

Принос на капитал, земље региона (2018, последњи доступни подаци, у %)

Извор: НБС и ММФ: GFSR.

- Захваљујући мерама НБС и успешном спровођењу Стратегије за решавање проблематичних кредита, као и расту економске и кредитне активности, учешће проблематичних кредита наставило је да се смањује током 2018. године.
- Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима на крају 2018. износило је 5,7%, што је најнижа вредност откад се овај показатељ квалитета aktive банака прати.

- Највећи позитиван утицај на профитабилност банкарског сектора имали су раст прихода од камата по основу повећане кредитне активности и смањење нето кредитних губитака.
- Принос на капитал нешто је нижи од просека региона услед високе капитализованости банкарског сектора.

Висока капитализованост банкарског сектора

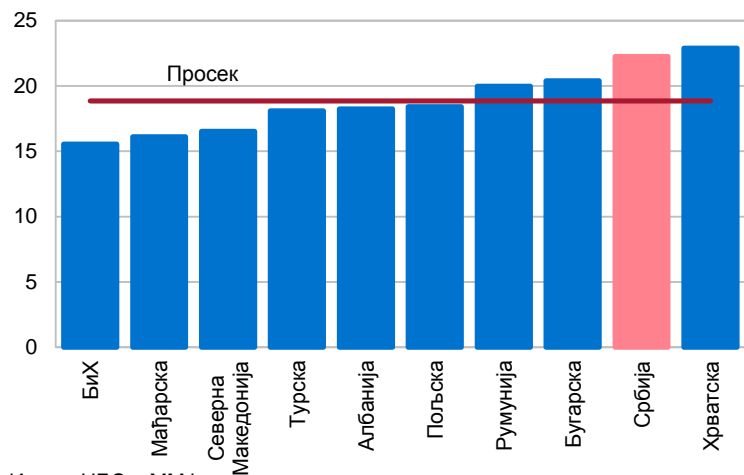
Народна банка Србије

Показатељи адекватности капитала високи захваљујући јакој капиталној бази

Кредити доминантни на страни активе банкарског сектора

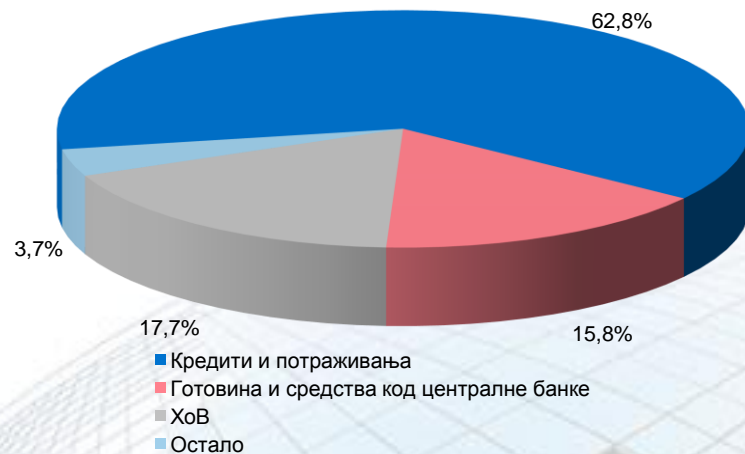
Регулаторни капитал у односу на ризичну активу, земље региона

(2018, последњи доступни подаци, у %)

Извор: НБС и ММФ.

Структура активе банкарског сектора Србије

Извор: НБС.

- Капитализованост банкарског сектора Србије у 2018. години била је међу највишим у региону.
- Банке су издвојиле 130 млрд динара додатног акцијског капитала у виду заштитних слојева капитала, односно 5,4% ризичне активе.
- Структура активе указује на високу ликвидност и несклоност ка преузимању ризика.
- Извори финансирања окренути су домаћим депозитима привреде и становништва, што умањује потребу за финансирањем од стране матичних банака.

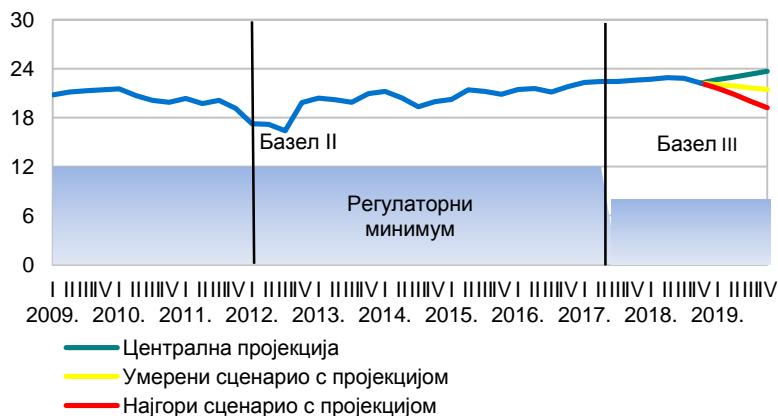
Стрес-тестови потврђују отпорност банкарског сектора на шокове

Народна банка Србије

Банкарски сектор остаје адекватно капитализован чак и у случају изузетно негативних кретања

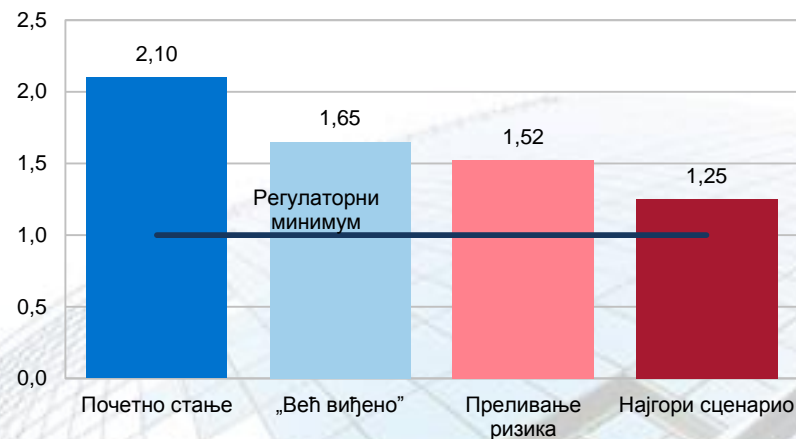
Ликвидност не би била угрожена чак и у условима екстремног одлива депозита

Кретање ПАК-а по стрес-сценаријима*
(у %)

* Процена НБС.
Извор: НБС.

Кретање показатеља ликвидности банкарског сектора по стрес-сценаријима*

* Процена НБС.
Извор: НБС.

- Према централној пројекцији, умереном, односно најгорем сценарију, показатељ адекватности капитала банкарског сектора достиже вредности од 23,7%, 21,5% и 19,2%, респективно.

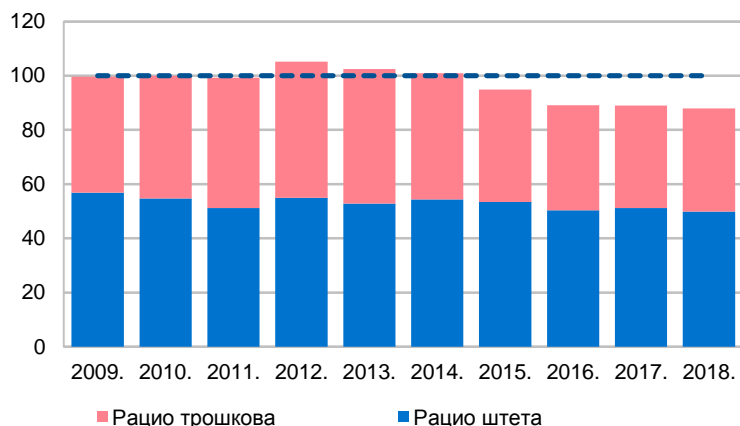
- На крају 2018. године, показатељ ликвидности банкарског сектора износио је 2,1, док би у случају реализације најгорег сценарија био 1,25.

Наставак позитивних кретања у небанкарском сектору

Сектор осигурања карактеришу добра адекватност капитала и раст укупне премије и приноса

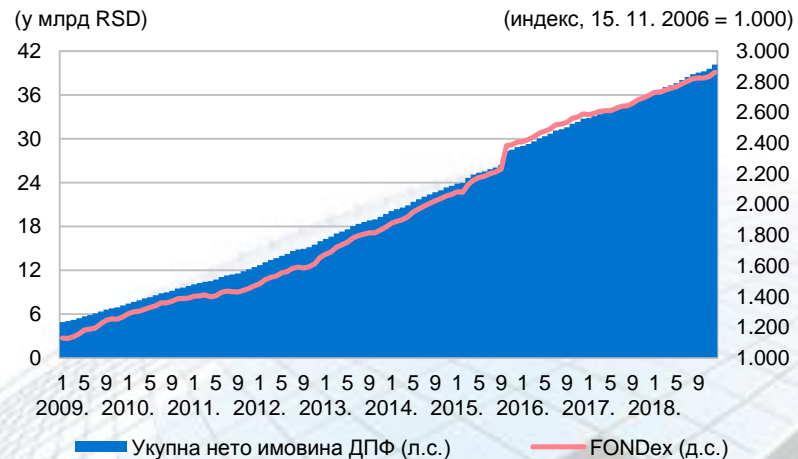
Комбиновани рацио у осигурању (у %)

Извор: НБС.

Позитивна кретања забележена и у сектору добровољних пензијских фондова и лизинг компанија

Укупна нето имовина ДПФ-а и индекс *FONDex*

Извор: НБС.

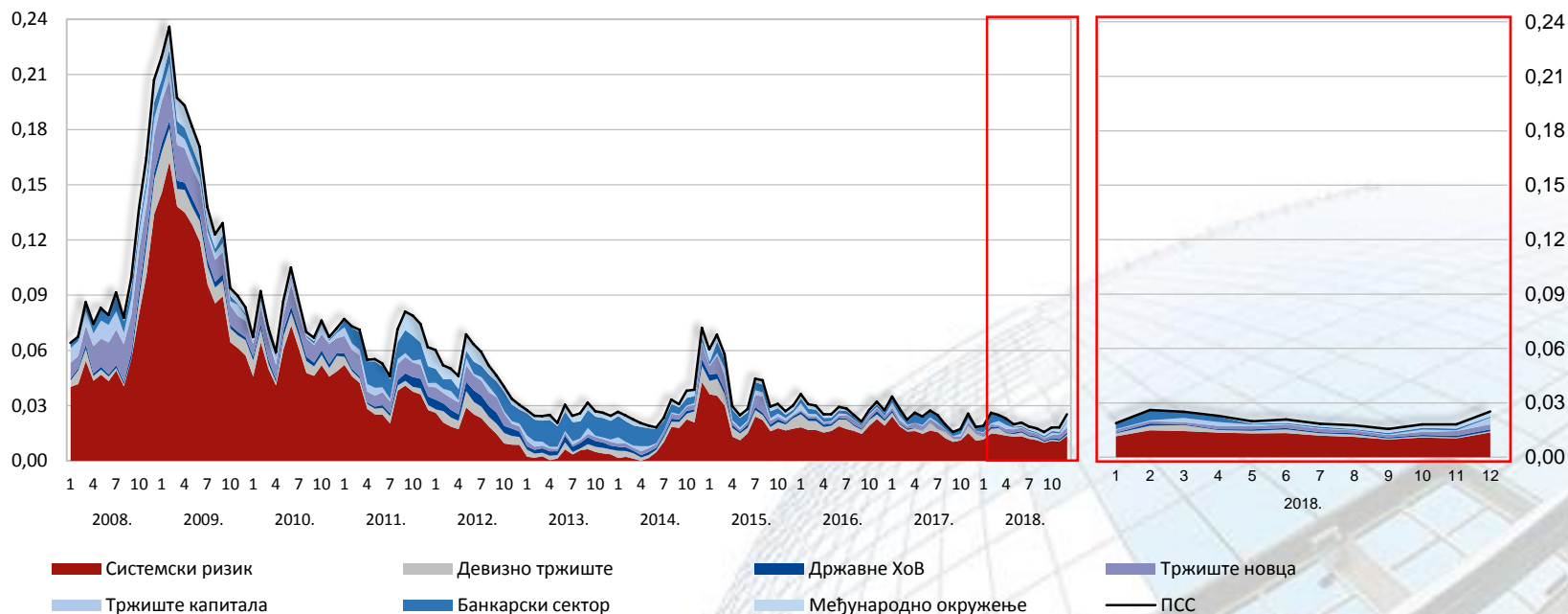
- Показатељ адекватности капитала и животног и неживотног осигурања двоструко је виши од регулаторног минимума.
- Настављен је позитиван тренд раста учешћа овог сектора у билансној суми финансијског сектора.
- Укупна нето имовина ДПФ-а повећана је за око 11%, у највећој мери због приноса од инвестирања, уз остварен годишњи принос *FONDex*-а од 5,5%.
- Билансна актива сектора финансијског лизинга наставила је да расте, уз побољшање квалитета aktive захваљујући знатном смањењу проблематичних потраживања.

Свеобухватна оцена финансијске стабилности у 2018. години

Трећу годину заредом, показатељ системског стреса стабилан и у зони ниског нивоа стреса

Кретање показатеља системског стреса

Извор: НБС.

- На почетку 2018. године забележен је незнатно повишен стрес на тржишту капитала и тржишту новца услед привремених сезонских фактора. До краја 2018. године настављен је период ниског нивоа стреса у свим сегментима финансијског система.
- Системска компонента ризика је током целе 2018. године била ниска и стабилна.

1. Десет година након светске финансијске кризе
2. Климатске промене као изазов за финансијску стабилност
3. Резултати стрес-тестова спроведених у ЕУ током 2018. године
4. Нови платни систем у Републици Србији – систем за инстант плаћања
5. Кретање процењених вредности непокретности у 2018. години
6. Финансијске иновације и сајбер безбедност
7. Оцена ефеката увођења макропруденцијалних мера које су засноване на заштитним слојевима капитала на кредитну активност и привредни раст

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!
